

Зміна форм власності в економіці України

Рябченко О.Д., Українська державна академія залізничного транспорту, м. Харків

Події навколо зміни форм власності завжди були в центрі уваги вчених і фахівців. Щодо цього існують різні, іноді суперечливі оцінки. Трансформація власності є одним з найважливіших факторів, спрямованих на подолання кризи в економіці України. Ключові питання щодо її доцільності, результативності і справедливості здійснення є предметом обговорення і нині, адже ефективність будь-яких перетворень, в тому числі і в економіці, залежить від стратегії і тактики їх проведення, визначення цілей та методів, а також намічених пріоритетів. Все це й вимагає продовження досліджень у цьому напрямку з метою формування стратегії подальшого реформування форм власності, пошуку компромісних рішень, які б сприйняла більшість населення України і практичне використання яких стало б фундаментом для забезпечення розвитку економічного потенціалу держави. У зв'язку з цим виникає нагальна потреба комплексного підходу до цієї проблеми з метою створення сучасної теорії власності, яка б стала науковою базою для проведення процесів зміни форм власності і соціально-економічного розвитку України в її специфічних умовах (високий рівень виробничих витрат, неконкурентоспроможність значної кількості продукції, недостатні обсяги інвестицій тощо).

Перехід України від однієї системи економічних координат до радикально іншої не міг бути надто швидким, що позначилося на темпах економічних перетворень та їх якості. Тому неприйняття в 2005 році Верховною Радою України нової Державної програми приватизації засвідчує про те, що подальші процеси зміни форм власності і господарювання не окреслені відповідними законами і нормативними актами. Відсутні моделі, принципи й прогнози подальшого здійснення цих процесів. Отже, зміна форм власності відтак набуває ознак самодостатності, у її процесі виникають власні проблеми, які мають витоки із самої сутності роздержавлення і розвиваються на цьому підґрунті, а саме: масштаби, глибина та тривалість процесів роздержавлення власності; спрямованість фінансових надходжень від приватизації (фіскальна чи інвестиційно-інноваційна); підстави для закріплення корпоративних прав власності держави, ефективність управління такими правами; співвідношення обсягів та меж приватизації і гарантування економічної безпеки держави.

Однією з основних умов подальшої зміни форм власності є відмова від стихійності при її здійсненні, що є особливо важливим за

складних і суперечливих процесів побудови соціально орієнтованої ринкової економіки. З урахуванням цього зміна форм власності повинна здійснюватись плавно, керовано, послідовно, на засадах регулюючої ролі держави з обов'язковим урахуванням можливих політичних, економічних і соціальних результатів та наслідків.

Усі поступи регулюючої ролі держави мають забезпечуватись шляхом прийняття відповідних нормативних актів, які ґрунтуються на Конституції України. Всі положення нормативних актів щодо зміни форм власності мають бути чітко визначені, не допускати подвійного тлумачення, щоб уникнути подальшого поширення та розвитку корупції в державі, і знаходити своє відображення у відповідних програмах.

Таким чином, зміна форм власності як потужний керований державою механізм потребує ретельних розрахунків і виважених рішень, а отже, політичної далекоглядності та економічної обґрунтованості.